

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої
освіти**

сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра іноземної філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ДТЕУ

(пост. п. 7 від «16» 10 2023 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

**АНГЛІЙСЬКА МОВА ДЛЯ АКАДЕМІЧНИХ
ЦІЛЕЙ /
ENGLISH LANGUAGE FOR ACADEMIC PURPOSES**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2023

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено

Автор: А.Г. Латигіна, доц.

Програму обговорено і схвалено на засіданні кафедри іноземної
філології та перекладу
протокол № 2 від «13» вересня 2023 р.

Рецензенти:

Г. В. Блакита,	завідувач кафедри, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, відмінник освіти України, доктор економічних наук, професор (гарант освітньо-наукової програми)
Н.А. Латигіна,	проф., д-р політ. н., професор кафедри іноземної філології та перекладу

Навчально-методичне видання

**АНГЛІЙСЬКА МОВА ДЛЯ АКАДЕМІЧНИХ
ЦІЛЕЙ /
ENGLISH LANGUAGE FOR ACADEMIC PURPOSES**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Автор: ЛАТИГІНА Алла Григорівна

ВСТУП

Програма дисципліни «Англійська мова для академічних цілей» призначена для освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-наукової програми підготовки третього рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є опанування відповідного рівня знань, навичок і вмінь, який забезпечуватиме необхідну для фахівця комунікативну спроможність у сферах академічного, професійного та ситуативного спілкування в усній та письмовій формах.

Завданням дисципліни є вдосконалення знань, навичок і вмінь з іноземної мови у різних видах мовленнєвої діяльності та забезпечення підготовки фахівця, який володіє іноземною мовою як засобом здійснення наукової діяльності в іншомовному академічному середовищі та міжкультурної комунікації, розуміє значення адекватного оволодіння іноземною мовою для творчої наукової та професійної діяльності.

Згідно з вимогами програми аспірант повинен **знати**:

- особливості мови і стилю в теорії та практиці перекладу наукової літератури;
- основні терміни, що використовуються в галузі дослідження;
- основні функціональні фрази для ведення дискусій та презентацій, участі у конференціях, семінарах, вчених нарадах;
- структуру та мову анотування і реферування українською та іноземною мовами як оформлення отриманої інформації;
- види анотацій (описова, реферативна) і рефератів (реферат-конспект, реферат-резюме, оглядовий реферат);
- основи сучасного наукового дискурсу.

Програмою визначено мовні **навички** та **вміння**, якими повинні володіти аспіранти:

Аудіювання. Завдання – досягти навичок сприйняття і розуміння монологічних та діалогічних висловлювань носіїв мови в межах наукової тематики на рівні 85-90% інформації.

Усне мовлення. Рівень навичок монологічного мовлення має забезпечувати можливість самостійно готувати повідомлення про проблему, мету, методи та засоби дослідження, експеримент, обробку даних, висновки та інші аспекти наукової роботи. Рівень навичок діалогічного мовлення має забезпечувати можливість брати участь у науковій дискусії та елементарному спілкуванні в межах ситуацій, пов'язаних з перебуванням у закордонному відрядженні.

Читання. Завданням є розвиток навичок оглядового, інформативного і поглибленого читання оригінальної наукової літератури з фаху.

Переклад. Рівень навичок і вмінь перекладу має забезпечувати можливість робити за одну академічну годину (45 хвилин) письмовий переклад (із словником) 2000 друкованих знаків, для усного перекладу – 4000-4500 друкованих знаків оригінального тексту з фаху.

Анотування і реферування. Завданням є розвиток навичок і вмінь оформлення отриманої інформації, складання анотацій та рефератів до наукових статей, доповідей, матеріалів дослідження тощо як рідною, так й іноземною мовою.

Письмо. Мета – періодичне виконання письмових лексичних і граматичних вправ, складання планів чи конспектів до прочитаного, написання доповідей і повідомлень, приватних та ділових листів, оформлення інших основних видів документації (заявок на участь у конференції, складання CV).

Предмет дисципліни іноземний науковий дискурс, необхідний для формування професійно-орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій в аудіюванні, говорінні, читанні, письмі та перекладі для забезпечення ефективних наукових комунікацій та спілкування в академічному та професійному середовищі.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

***знати:** мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматики, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B2, у том числі:*

- *граматичні структури, типові для усної й письмової професійно-орієнтованої комунікації;*

- базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для писемного сприйняття;
- загальнонавчальну, загальноекономічну й професійну лексику;
- реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування.

вміти:

- користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;
- розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;
- працювати з іноземними джерелами інформації;
- здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Англійська мова для академічних цілей» як обов’язкова компонента освітньої програми забезпечує оволодіння аспірантами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-науковою програмою:

Економіка (доктор філософії)

Номер компетентності	Зміст компетентності	Тема, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-науковою програмою:</i>		
ЗК 01.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу нових наукових ідей на основі логічних аргументів.	1-15
ЗК 03.	Здатність працювати в міжнародному контексті.	1-15
ЗК 04.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), швидко адаптуватись до зміни умов і ефективно діяти в нових ситуаціях, до безперервного саморозвитку і самовдосконалення.	1-15
<i>Фахові компетентності за освітньо-науковою програмою:</i>		
СК 02.	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.	1-15

<i>Програмні результати навчання за освітньо-науковою програмою</i>		
РН 06.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відобразити результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.	1-15

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни «Англійська мова для академічних цілей» створює умови для досягнення аспірантами такого рівня володіння мовою, який в умовах орієнтації на мобільність у єдиному європейському просторі відкриває перед ними міжнародні професійні можливості.

Зміст дисципліни «Англійська мова для академічних цілей» включає такі розділи:

Змістовний модуль 1. Усна наукова та професійна комунікація.

Тема 1. Персональна та професійна ідентифікація.

Усний опис життєвого досвіду, досвіду навчання. Презентація напряму наукової діяльності.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,4.

Додатковий: 1,3,4,6,7,10,12.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 2. Мовні і мовленнєві особливості англомовного наукового тексту.

Мовностильові засоби академічного мовлення. Лексичні одиниці і граматичні структури, притаманні англомовному академічному мовленню. Наукова термінологія. Використання політкоректної й гендерно нейтральної лексики в англомовному академічному мовленні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2,3.

Додатковий: 1,3,4,5,6,8.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 3. Обмін науковою інформацією. Розуміння англomовного наукового мовлення на слух.

Аудіювання презентацій та академічних лекцій різних стилів. Записи і нотатки під час прослуховування. Обговорення щодо загального змісту і деталей. Обмін думками.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1,3,4,5,6,7,9,10.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 4. Конференція як основна форма наукової комунікації. Правила підготовки доповіді на наукову конференцію.

Види конференцій та підготовка до участі в них. Правила підготовки доповіді на наукову конференцію.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1,3,5,6,7,11.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 5. Наукові дискусії як елемент академічного спілкування.

Участь у дискусіях на теми навчання, наукових досліджень. Наукові диспути, наради, засідання круглого столу тощо.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1,3,5,6,7,9.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 6. Підготовка та проведення презентації. Презентація результатів наукового дослідження.

Правила підготовки презентацій, технічні засоби та наочність при проведенні презентацій. Візуалізація отриманих наукових даних. Особливості публічних виступів та подачі матеріалу. Усна групова та індивідуальна презентація.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-3.

Додатковий: 1,3,5,6,8,9,10,12.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 7. Міжнародне академічне співробітництво в умовах воєнного стану. Програми міжнародного співробітництва.

Міжнародні академічні та професійні події. Дискусія щодо міжнародного академічного співробітництва в умовах воєнного стану (форми, засоби, перспективи). Міжнародні програми, конкурси, гранти.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2.

Додатковий: 1,4,5,6,7.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Змістовний модуль 2. Письмова наукова та професійна комунікація.

Тема 8. Термінологічний глосарій за фахом.

Іншомовний професійний науковий текст. Лексико-граматичні особливості іншомовного професійного наукового тексту.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1,3,5,6,7,9.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 9. Правила оформлення наукового дослідження.

Організація наукового тексту. Формування проблеми та обґрунтування свого наукового дослідження. Опис експериментів та отриманих результатів, завершення та висновки.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1,3,5,6,7,8,9.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 10. Міжнародний стиль оформлення бібліографії та посилань на джерела інформації.

Правила оформлення бібліографії та посилань в Україні. Правила оформлення бібліографії та посилань відповідно до вимог Гарвардської системи (Harvard Referencing Style).

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1,2.

Додатковий: 1,2,3,5,6,7,9.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 11. Структура та особливості мови анотацій. Види анотацій.

Композиція анотації, лексичні та фразеологічні кліше. Види анотацій.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1,2,5,6,7,9.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 12. Структура та особливості мови рефератів. Види рефератів.

Структура реферату, лексичні та фразеологічні кліше. Види рефератів. Правила оформлення рефератів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1,2,5,6,7,9,10.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 13. Написання наукових праць, документів на здобуття наукових грантів.

Структура наукового плану, звіту. Рекомендації з написання наукового проекту на здобуття гранту.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1,2,5,6,7,9,10.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 14. Міжнародні наукометричні бази даних. Публікації в англomовних міжнародних академічних журналах.

Загальний огляд наукометричних баз даних (GoogleScholar, Web of Science і Scopus). Індекс цитування. Вимоги до публікацій у виданнях, які індексуються у наукометричних базах даних Web of Science і Scopus. Англomовні наукові фахові видання, їхня загальна характеристика: мета, структура, зміст, індексація

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-3.

Додатковий: 1,2,5,6,7,9,10.

Інтернет-ресурси: 1-4.

Тема 15. Академічна кореспонденція.

Оформлення іншомовної кореспонденції для працевлаштування. Написання CV, супроводжувального листа. Написання документа з описом службових обов'язків.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1-4.

Додатковий: 1,2,6,7,8,9,10,12.

Інтернет-ресурси: 1-4.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ¹

Основний

1. De Chazal E., McCarter. Oxford English for Academic Purposes. Upper Intermediate, Oxford: Oxford University Press, 2015, 238 p.
2. Wallwork A. English for Academic Research: Grammar, Usage, and Style. Berlin: Springer, 2018, 268 p.
3. Yachontova T.V. *English Academic Writing*. - Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2016.
4. А.Г. Латузіна «*English of Economics for Post-Graduate Students*». К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016.

Додатковий

1. Academic English Resources. – Режим доступу: <http://www.warwick.ac.uk/fac/sol>
2. Advice on Academic Writing. – Режим доступу: <http://www.utoronto.ca/writing>
3. Business English Pod [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.businessenglishpod.com/>
4. Collins Russian Dictionary - second edition. - Glasgo, 2016.
5. E.L. Easton Business English online [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.eleston.com/biz/home.html>
6. English for Academics Book 1. Cambridge University Press, – 2014.
7. English for Science Links. – Режим доступу <http://www.hut.fi/rvilmi/EST>
8. Macmillan Business [Electronic resource]. – Access mode: <http://businessenglishonline.net>
9. Martin Hewings and Craig Thaine. Cambridge Academic English, – 2012.
10. Petey Young Writing and Presenting in English: The Rosetta Stone of Science Elsevier. – 2014.
11. А.Г. Латузіна *Методичні рекомендації для навчання англомовної академічної комунікації здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії»*. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018.
12. Колот Л.А. *Advanced Business English* / Л.А. Колот, Л.Г. Бальзаннікова. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016.

---

¹ Курсивом виділені назви видань, які знаходяться в бібліотеці ДТЕУ.

Интернет-ресурсы

1. <http://www.gsas.harvard.edu>
2. <http://owl.english.purdue.edu>
3. <http://europass.cedefop.europa.eu>
4. <http://www.thoughtco.com/sentence-parts-and-sentence-structures-1689671>